

UCHWAŁA NR XVIII/160/2015
RADY MIEJSKIEJ W SULEJOWIE
z dnia 22 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) w związku z art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) w związku z art.4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 r. poz.1286, zm. Dz.U. z 2015 r., poz. 1916), Rada Miejska w Sulejowie uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sulejowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

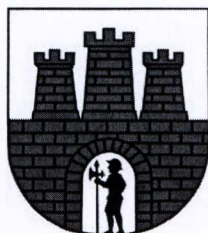

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam Stobiecki

Nie budzi zastrzeżeń pod
zgodnym formalno-prawnym

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie
w gminie Sulejów
na lata 2016-2020**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.....	5
II. DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZADANIA INNYCH PRZEDSTAWICIELI WCHODZĄCYCH SKŁAD ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W GMINIE SULEJÓW.....	6
III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY SULEJÓW.....	16
IV. ZASADY I ZAŁOŻENIA DZIAŁANIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	18
V. PODSTAWA PRAWNA W OPARCIU O KTÓRY BĘDZIE REALIZOWANY PROGRAM.....	19
VI. ANALIZA SWOT.....	20
VII. CELE PROGRAMU.....	22
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU.....	26
IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	26
X. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU.....	27
XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	27
XII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.....	27
ZAKOŃCZENIE.....	28

*„Człowieka można przemocą ugiąć,
ale nie można go zniewolić”.*

ks. Jerzy Popieuszko

Wstęp

Od kilkunastu lat problem przemocy w rodzinie przestał być zjawiskiem ukrywanym. Zafunkcjonował w świadomości społecznej. Często donoszą o aktach przemocy media. Zmianie uległ również wymiar prawny zjawiska. Uregulowane i cokolwiek zaostrzone zostały przepisy dotyczące konsekwencji stosowania przemocy. Wprowadzono w życie ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu. Niezwykle ważna dla rozwiązywania problemu przemocy jest reakcja opinii społecznej, nagłaśnianie aktów przemocy i konsekwentnie prowadzone, zaplanowane i monitorowane działania instytucji, osób i organizacji, zwłaszcza tych, działających lokalnie.

Przemoc jest wszechobecna w nowoczesnych społeczeństwach i wydaje się narastać. Środki przekazu w tytułach codziennych doniesień, obok represji, wojen i działań terrorystycznych, informują o chaosie wywoływanym przez ludzi, w działaniach przeciwko sobie, w „cywilizowanych” jak również mniej rozwiniętych społeczeństwach. Dyskusyjne jest, czy nastąpił realny wzrost przemocy, czy jest ona częściej nagłaśniana. Mimo wszystko, przemoc stanowi cechę ludzkich oddziaływań od czasów prehistorycznych.

Przemoc jest jednym ze zjawisk społecznych wywołujących negatywne, bolesne i długotrwałe skutki dla osób w nią uwikłanych, zarówno ofiar jak i sprawców, a także świadków czynów dokonywanych często w zaciszu domowym. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że powinny być podejmowane jak najszybsze działania zmierzające do minimalizacji tego zjawiska oraz działania zmierzające do zwiększania skuteczności ochrony ofiar przemocy, ale również skuteczności działań nakierowanych na osoby dopuszczające się jej stosowania. Prawidłową efektywność mogą przynieść działania wysoce profesjonalizowane i interdyscyplinarne, długofalowe i podejmowane równolegle przez wszystkie służby, w zakresie których leży przeciwdziałanie przemocy.

Mając na uwadze powyższe został powołany Zarządzeniem Nr 5/2011 Burmistrza Sulejowa z dnia 1 stycznia 2011 roku oraz Uchwałą Nr XLV/437/2010 Rady Miejskiej w Sulejowie z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu

i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulejowie – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sulejowie. W skład zespołu weszło 14 osób. Są to przedstawiciele pomocy społecznej, Policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Cele powołania Zespołu interdyscyplinarnego to m.in.:

- opracowanie i realizacja działań określonych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sulejów;
- integracja instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Sulejów.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Sulejowa, a podmiotami właściwymi dla pozostałych członków Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych. Obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Sulejów ma charakter długofalowy, działania Programu obejmują lata 2016 – 2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, które narusza prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, także seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym oraz wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u ofiar przemocy.

Wielu osobom przemoc kojarzy się z biciem, znęcaniem fizycznym i stosowaniem do tego niebezpiecznych przedmiotów. Przemocą jest jednak także wyzywanie, poniżanie człowieka, ranienie jego uczuć, niszczenie należących do niego rzeczy, ograniczanie jego wolności i swobody oraz izolowanie od otoczenia. Przemocą jest nie tylko podejmowanie działań, ale również ich zaniechanie, kiedy prowadzi to do cierpienia i krzywdy drugiego człowieka.

Przemoc jest zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcjonalności rodziny. Bez względu jednak na to, czy początkuje dysfunkcję rodziny, czy stanowi jej efekt, jest zjawiskiem negatywnym o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc w rodzinie narusza poczucie bezpieczeństwa jej członków, prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych, a w efekcie może doprowadzić do zmian w psychice osób nią dotkniętych, bowiem przemoc ze strony osoby najbliższej jest doświadczeniem traumatycznym.

Wyróżnić można różne rodzaje przemocy:

- fizyczna – agresywne zachowanie polegające na użyciu siły, które prowadzi do naruszenia nietykalności cielesnej ofiary (m. in.: popychanie, szarpanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia);
- psychiczna – agresywne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne powodujące obniżenie poczucia własnej wartości ofiary i pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych (m. in.: wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami);
- ekonomiczna – uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych, które prowadzi w efekcie do uzależnienia ofiary od sprawcy przemocy (m. in.: odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy);

- seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych lub niechcianych praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (m. in.: stosowanie przemocy lub groźenie jej użyciem, żeby zmusić ofiarę do stosunku);
- zaniedbanie - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych.

Powyższe formy pomocy mogą się przenikać, rzadko występują oddzielnie.

Przemoc, poza szkodami fizycznymi, może spowodować trwałe następstwa w psychice człowieka. Cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również ci, którzy są bezsilnymi świadkami obserwującymi akty przemocy. Są to najczęściej dzieci. Doświadczanie przemocy uczy agresywnego stylu zachowania, zmniejsza opór przed agresywnym zachowaniem, zaburza poglądy na rozwiązywanie konfliktów. Przemoc domowa niesie za sobą ogromne koszty, które ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo, dlatego tak ważne jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

II. DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZADANIA INNYCH PRZEDSTAWICIELI WCHODZĄCYCH SKŁAD ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W GMINIE SULEJÓW

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół realizując zadania *koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy* organizuje raz na kwartał spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Podczas spotkań omawiane są sprawy bieżące dotyczące pracy Zespołu i realizacji planu działań Zespołu, przedstawiane są działania i zadania realizowane przez poszczególne instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, a ponadto uczestnicy spotkań przedstawiają propozycje kolejnych działań do realizacji.

Kolejnym zadaniem Zespołu jest *rozpowszechnienie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy osobom z problemem przemocy*. Celem rozpowszechnienia informacji wśród społeczności lokalnej został opracowany w 2011 roku przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego wzór ulotki i plakatu. Plakaty zostały zakupione ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie. Plakaty i ulotki rozpowszechniono w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie, Komisariacie Policji, placówkach oświatowych na terenie miast i gminy Sulejów oraz w publicznych i niepublicznych ośrodkach zdrowia.

Ponadto członkowie Zespołu przekazując ulotki i plakaty w ośrodkach zdrowia

przekazali również wzory zaświadczenia lekarskiego i Niebieskiej Karty „A” i „B”. Spotkali się i przeprowadzili rozmowy z kierownikiem Niepublicznego Ośrodka Zdrowia „SUL-MED” i Przychodni Rejonowej w Sulejowie i w Przygłowie. Podczas tych rozmów zapoznano przedstawicieli powyższych placówek zdrowia z Rozporządzeniem Ministra zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Z dnia 29 października 2010 r.) i Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245). W trakcie tych spotkań przedstawiono podstawowe obowiązki ciążące na służbie zdrowia, wynikające z powyższych rozporządzeń.

Kolejnym bardzo ważnym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest *inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie*. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze. W skład grupy roboczej zazwyczaj wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym – pedagog szkolny, jeśli zachodzi potrzeba – kurator sądowy, asystent rodziny lub inny specjalista. Przedstawiciele grupy roboczej spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc. Współpracując z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem,

Celem interwencji, która jest zawsze trudną i bolesną, ale czasami nieuniknioną formą działania, jest chronić życie i zdrowie osób krzywdzonych przemocą: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Niebieska Karta jest instrumentem bardzo ważnym w procesie pomagania. Służy do dokumentowania przemocy w rodzinie i realizacji konkretnych działań pomocowych na rzecz rodziny.

Aby członkowie grup roboczych mogli skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie powinni mieć świadomość specyfiki zjawiska i wiedzę na temat cyklu przemocy w rodzinie oraz sytuacji psychologicznej osób jej doświadczających. W tym celu Zespół wspólnie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie zorganizował i przeprowadził w dniu 10.03.2014 roku szkolenie pt. „Procedura Niebieskiej Karty – Nietelni jako sprawca i ofiara przemocy” dla przedstawicieli systemu oświaty: pedagogów i nauczycieli z terenu miasta i gminy Sulejów.

W trakcie szkolenia dokonano ogólnej charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie, omówiono najważniejsze przepisy prawne dotyczące zwalczania zjawiska przemocy, w tym wybrane przepisy prawa karnego oraz instytucje prawa cywilnego i prawa rodzinnego wspierające ofiary przemocy.

Ponadto uczestnicy szkolenia mogli dowiedzieć się jakie mogą występować rodzaje czynów karalnych na terenie szkoły, rozpoznanie i procedury postępowania z uczniem doświadczającym przemocy i stosującym przemoc.

Aby możliwe było podejmowanie poprawnych działań interwencyjnych, omówiono przepisy regulujące działania instytucjonalne związane ze zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz możliwości wsparcia prawnego dla osób doznających przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem działań prowadzących do izolacji sprawcy przemocy, uprawnień procesowych pokrzywdzonego podczas postępowania karnego, uprawnień pokrzywdzonego w postępowaniu cywilnym, postępowania przed organami administracji publicznej.

Tematem szkolenia były prawne aspekty podejmowania działań przez przedstawicieli systemu oświaty w pracach zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych według znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Szkolenie dostarczyło również podstawowej wiedzy niezbędnej do prac związanych z tworzeniem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Podczas szkolenia uczestnicy poznali kompetencje poszczególnych służb, a także procedury interwencji.

Należy zaznaczyć, że członkowie grup roboczych uczestniczą także w szeregu różnych innych szkoleniach.

Zespół Interdyscyplinarny w Sulejowie prowadzi szereg działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W II półroczu 2013 roku Zespół Interdyscyplinarny w Sulejowie ogłosił krzyżówkę związaną z przeciwdziałaniem przemocy. Zwycięzcy otrzymali nagrody książkowe.

W 2013 roku i 2014 roku Zespół Interdyscyplinarny w Sulejowie zorganizował także dla szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu miasta i gminy Sulejów konkurs plastyczny z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konkursy te cieszyły się dużym zainteresowaniem. Do zespołu wpłynęły prace wykonane różną techniką. Wszyscy zwycięzcy konkursu otrzymali nagrody rzeczowe i dyplomy.

W m-cu lipcu 2014 roku pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie przeprowadził pogadankę dla dzieci uczestniczących w zajęciach wakacyjnych

w Miejskim Ośrodku Kultury w Sulejowie na temat przemocy i jej rodzajów. Dzieci aktywnie uczestniczyły w rozmowie i na zakończenie zajęć dowolną techniką plastyczną wykonały pracę na powyższy temat.

W 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny zrealizował 12 programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Firma Centrum Działań Profilaktycznych z Gdowa przeprowadziła 6 warsztatów po 45 minut dla dzieci ze Szkoły Podstawowej w Przygłowie. Program pt. „*Złość da ci w kość*” pokazał dzieciom postawy wolne od agresji, poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie, a także budowania pozytywnych relacji między rówieśnikami.

Ponadto 6 warsztatów „*Przemoc odbierze ci moc*” zostało przeprowadzonych w Gimnazjum w Przygłowie z siedzibą we Włodzimierzowie. Czas trwania każdego warsztatu wynosił 45 minut.

Uczestnicy w trakcie warsztatu zyskali wiedzę na temat przyczyn i mechanizmów powstawania frustracji oraz towarzyszącej jej złości. Na zajęciach omawiane były różne rodzaje przemocy – fizycznej, werbalnej, ekonomicznej czy seksualnej. Uczniowie zapoznali się nie tylko z moralnymi, lecz również psychospołecznymi, prawnymi i zdrowotnymi konsekwencjami zachowań agresywnych.

Zespół Interdyscyplinarny nie posiada własnego budżetu. Wszelkie koszty związane z działaniem Zespołu pokrywane są ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie i Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie. Za udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup roboczych członkom nie przysługuje wynagrodzenie.

Gmina

Do zadań własnych gminy należało w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej było umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- przeprowadzał wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji, potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- przygotowywał plan pomocy rodzinie,
- udzielał kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizował niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewniał osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadził rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informował te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczynał procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin. Sytuacje odbioru dzieci m.in. gdzie występowała przemoc miały miejsce w 2012 i 2014 roku.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia była ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą temu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły fizycznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczył w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należało między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem były to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmowanie, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzał z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- przeprowadzał na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,

- podejmował działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składał systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- wszczywał procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Funkcjonariusz policji uczestniczył w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu MKRPA podejmowała następujące działania:

- diagnozowała sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udzielała kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizowała niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- prowadziła rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowała te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- wszczynala procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Przedstawiciele MKRPA są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa nauczyciel podejmował następujące kroki:

- przeprowadzał rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozował sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udzielał kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizował niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udzielał kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- wszczywał procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Placówki oświatowe z miasta i gminy Sulejów prowadzą działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w formie spektakli profilaktycznych, pogadanek, gazetek szkolnych itp.

Podmioty współpracujące z Zespołem Interdyscyplinarnym:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie / Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piotrkowie Trybunalskim

Działania jakie podejmowały w/w instytucje w przeciwdziałaniu przemocy to:

- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki,
- prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej,
- realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w stosunku do osób doznających przemocy prowadził poradnictwo prawne

Poradnia Osób z Problemem Alkoholowym w Piotrkowie Trybunalskim ul. Broniewskiego realizowała:

- programy psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
- działania konsultacyjno – edukacyjne dla członków rodzin uwikłanych w przemoc,

Punkt Konsultacyjny w Sulejowie i we Włodzimierzowie

- porady, konsultacje,
- profilaktykę i terapię w zakresie uzależnień,
- poradnictwo dla osób i rodzin uzależnionych,
- poradnictwo dla osób i rodzin nieuzależnionych,

- psychoterapię indywidualną dla rodzin osób uzależnionych,
- psychoterapię grupową dla rodzin osób uzależnionych,
- pomoc psychologiczną dla dzieci i młodzieży,

Kuratorzy sądowi i społeczni

- sprawowanie dozorów nad osobami skazanymi (kuratorzy dla dorosłych) lub nadzorów nad podopiecznymi (kuratorzy rodzinni) oraz wykonywanie innych czynności o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym oraz kontrolnym zleconym przez sąd,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na zlecenie sądu i składanie pisemnych sprawozdań ze sprawowanych dozorów lub nadzorów,
- współpraca ze szkołami, MOPS, policją, organizacjami i innymi instytucjami zajmującymi się wychowaniem, leczeniem, terapią, sprawującymi opiekę oraz udzielającymi pomocy podopiecznym,
- prowadzenie działalności profilaktycznej, opiekuńczo – wychowawczej i resocjalizacyjno – terapeutycznej zmierzającej do zmiany postaw u osób zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym w kierunku społecznie pożądanym, zapewniającym prawidłowy rozwój ich osobowości

Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piotrkowie Trybunalskim z Filią w Sulejowie

- terapia psychologiczna dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą fizyczną i psychiczną,
- pomoc uczniom przemocy w szkole i grupie rówieśniczej

III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY SULEJÓW

Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, najlepiej obrazują ją statystyki opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Tabela 1: Ilość założonych Niebieskich Kart A przez poszczególne instytucje.

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	30.09.2015 r.
Policja	68	56	69	29
MOPS	4	2	-	1
MKRPA	-	-	3	4
Oświata	-	1	1	1
Służba zdrowia	0	0	0	0
Razem	72	59	73	35

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulejowie

Z tabeli nr 1 wynika, że ilość założonych Niebieskich Kart A w pierwszych latach była wysoka. W 2015 roku zauważalny jest spadek zakładania Niebieskich Kart. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego najczęściej założonych Kart wpływa z Policji. Natomiast w omawianym okresie żadne Niebieskie Karty nie wpłynęły ze służby zdrowia.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie miasta i gminy Sulejów. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też liczba Niebieskich Kart co roku jest proporcjonalnie wysoka w stosunku do innych gmin powiatu piotrkowskiego. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość do ujawniania takich spraw jak przemoc, natomiast z drugiej widać profesjonalizm przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Tabela 2: Ilość grup roboczych

Grupy robocze	2013 r.	2014 r.	30.09.2015 r.
Liczba powołanych grup roboczych	59	73	29
Ilość spotkań grup roboczych	187	224	101

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulejowie

Powyższe dane wskazują na częstotliwość spotkań grup roboczych. Grupy średnio spotykała się 3-4 razy w sprawie jednej rodziny. Większa ilość spotkań może świadczyć

o potrzebie częstszego kontaktu z rodziną jak również z innymi specjalistami wchodzącymi w skład grupy roboczej.

Tabela 3: Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy według procedury Niebieska Karta

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba osób stosujących przemoc ogółem w tym:	48	66	35
-kobiety	-	3	4
- mężczyźni	48	63	30
- dzieci	-	-	1

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulejowie

W powyższej tabeli przedstawiono liczbę osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy według wszczętych procedur Niebieskiej Karty. Z powyższych danych wynika, że dominującą grupą stosującą przemoc są to mężczyźni. Na przestrzeni analizowanych okresów zauważyć można, że w ostatnim okresie sprawcami przemocy są też kobiety i dzieci.

IV. ZASADY I ZAŁOŻENIA DZIAŁANIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zasady działania Programu

System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- 2) jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;

3) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Założenia Programu

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie poprzez warsztaty realizowane w szkołach i świetlicach opiekuńczo – wychowawczych,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) zwiększenie świadomości społecznej poprzez ulotki, plakaty

V. PODSTAWA PRAWNA W OPARCIU O KTÓRE BĘDZIE REALIZOWANY PROGRAM

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Sulejów na lata 2016-2020 realizowany jest w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2015 r., poz. 1930 ze zm.).
2. Ustawę z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2015 r. poz. 875 ze zm.).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209 poz. 1245).
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Programy lokalne sprzyjające realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Sulejów na lata 2016-2020:

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w Powiecie Piotrkowskim na lata 2014-2017.
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sulejów na lata 2009-2019.
3. Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.
4. Gminny Program Wspierania Rodziny.
5. Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

VI. ANALIZA SWOT

Nazwa **SWOT** jest skrótem słów **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse w otoczeniu), **Threats** (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed instytucją. Jest ona oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji, na:

- zewnętrzne w stosunku do instytucji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na instytucję i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony, czyli atuty instytucji. Mocne strony to walory instytucji, które w pozytywny sposób ją wyróżniają;
- wewnętrzne negatywne – słabe strony, słabe strony to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji;
- zewnętrzne pozytywne – szanse - szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystywane stają się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia;
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia, zagrożenia to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój instytucji lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Analiza SWOT przeciwdziałania przemocy w Gminie Sulejów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”, -prowadzenie grup roboczych, -odpowiedzialność osobista i zaangażowanie pracowników instytucji, -podnoszenie wiedzy przez kadrę instytucji działających na rzecz rodziny, -współpraca między instytucjami, -znajomość zagrożeń wynikających z patologii, 	<ul style="list-style-type: none"> - niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej, - brak wystarczających środków na promocję i profilaktykę przeciwdziałania przemocy, - brak możliwości „nakazania” osobie stosującym przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy, - nadmiar obowiązków pracowników działających na rzecz rodziny, - wypalenie zawodowe części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> -wzrost świadomości zarówno wśród kadr instytucji, jak i społeczności lokalnej na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, -akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie, -włączenie się w kampanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez wszystkie organizacje i instytucje działające na rzecz ludzi i rodzin, -możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (MPiPS, UE) 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję eksmisji sprawców przemocy, - niemoc i poczucie bezradności instytucji, - negatywne wzorce zachowań społecznych, - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc

VII. CELE PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sulejów na lata 2016 - 2020, jest następujący:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Sulejów, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Realizator
1.	Wzmocnienie wiedzy społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy.	<p>Organizacja kampanii edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>Przygotowanie i udostępnienie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.</p>	<p>Rozpowszechnianie ulotek i broszurek na temat przeciwdziałania przemocy.</p> <p>Dostarczanie społeczeństwu informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie</p>	MOPS, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia
2.	Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.</p> <p>Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.</p> <p>Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS, Policja, placówki oświatowe, PCPR

			<p>Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.</p> <p>Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.</p> <p>Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”.</p> <p>Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>Udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>	
3.	Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	<p>Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie.</p> <p>Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy.</p> <p>Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej</p>	<p>Nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa łódzkiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy.</p> <p>Udzielanie świadczeń pieniężnych .</p>	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS, Policja, placówki oświatowe, PCPR

			<p>Prowadzenie pracy socjalnej.</p> <p>Prowadzenie poradnictwa w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w Sulejowie i we Włodzimierzowie.</p> <p>Edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw.</p> <p>Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.</p> <p>Organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb).</p>	
4.	Poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem wśród dzieci, młodzieży	<p>Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze swoim stresem i agresją oraz rówieśników.</p> <p>Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,</p>	<p>Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.</p> <p>Współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych w szkołach.</p> <p>Organizacja wypoczynku letniego z realizacją programów</p>	MOPS, MKRPA, placówki oświatowe, policja

			profilaktycznych.	
5.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań	Zwiększenie kompetencji grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>Uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty, (szkolenia wspólne i resortowe).</p> <p>Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.</p>	MOPS, MKRPA, policja, palcówki oświatowe, służba zdrowia

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sulejów na lata 2016-2020 obejmuje instytucje znajdujące się i działające na terenie miasta, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie.

Należą do niego:

- Urząd Miejski w Sulejowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejowie i w Przygłowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe i kościelne

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw członków społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
2. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy ofiarom przemocy.
4. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
5. Zwiększenie skuteczności działań.
6. Zmniejszenie poczucia bezradności osób doświadczających przemocy.
7. Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
8. Opracowanie spójnych procedur działania w sprawie przemocy.
9. Usprawnienie współpracy lokalnych instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
11. Wzrost liczby placówek udzielających pomocy.
12. Spadek przypadków przemocy w rodzinie.

13. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
14. Zwiększanie świadomości osób dotkniętych przemocą.
15. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą i świadków przemocy.
16. Usprawnienie systemu ochrony dzieci przed przemocą.
17. Zmiana postaw i zachowań sprawców przemocy.

X. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

1. Liczba „Niebieskich Kart”.
2. Liczba interwencji w sprawach przemocy.
3. Liczba udzielonych usług prawnych, psychologicznych i socjalnych w związku z przemocą.
4. Liczba ofiar przemocy korzystających z systemu wsparcia.
5. Liczba osób objętych edukacją na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Liczba sprawców przemocy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi.
7. Liczba i wykaz instytucji, służb, organizacji i środowisk czynnie zaangażowanych w Program.
8. Wykaz szkoleń z zakresu rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie i liczba osób biorących w nich udział.
9. Liczba materiałów informacyjnych.
10. Liczba i opis procedur przyjętych w związku z realizacją Programu.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Sulejów, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

W celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań Program ten musi być poddawany monitoringowi i ewaluacji.

Przy realizacji niniejszego Programu podstawowe znaczenie będzie miała skuteczność efektywność podjętych działań. Oznacza to potrzebę ciągłej analizy wdrażania i realizowania zadań, działań i projektów realizowanego programu. Następnym monitoringu i ewaluacji powinny być decyzje praktyczne dotyczące planowania, tworzenia, korekty realizowanego programu.

Ewaluacja to proces polegający na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi rezultatami a rzeczywistymi.

Formy ewaluacji:

- sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego,
- protokoły z zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Monitoring i ewaluację Programu prowadzić będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sulejowie na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w realizacji Programu.

Program będzie monitorowany oraz ewaluowany corocznie w formie rocznego sprawozdania przekładanego Burmistrzowi Sulejowa do 31 stycznia każdego roku.

Niniejszy Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa w zależności od potrzeb.

Zakończenie

Nie reagując na przemoc bierzemy na siebie odpowiedzialność za cierpienie drugiego człowieka, a być może i jego życie. Dlatego naszym obowiązkiem moralnym jest zgłaszanie odpowiednim służbom przypadków przemocy. Przemoc doznawana ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Procedura „Niebieskiej Karty” została opracowana tak, aby łączyć kompetencje służb i współpracować w celu osiągnięcia lepszych efektów.

Program ten jest jedną z wielu inicjatyw, które podejmuje się w Polsce w celu wspierania ludzi z problemami socjalnymi. Myślimy, że warto podejmować takie działania, ponieważ dają dużo satysfakcji w kontaktach z drugą osobą i można się dużo nauczyć od tych osób.

Przemoc – to poważne i niebezpieczne zjawisko w społeczności młodych ludzi, których psychika jest dopiero na etapie kształtowania. Nie bądźmy obojętni na przemoc! Starajmy się jej zapobiegać, poświęcając większą uwagę dzieciom i młodzieży.

Program ten może być pomocny rodzicom w wychowaniu dzieci oraz nauczycielom, wychowawcom w pracy pedagogicznej, podczas realizacji zadań wychowawczych, a także nam pracownikom socjalnym byśmy jak najszybciej reagowali na sygnały świadczące o przemocy w rodzinie.